

Woordenboek
van het
Bijbels Hebreeuws

אֶת

Peter D.H. Broers

De Haan Boeken, Nieuw-Lekkerland

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Broers, P.D.H.
Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws
ISBN 978-90-802325-2-5

NUR 630,702

© 2007 De Haan Boeken
Dirk III Straat 20
2957 AH Nieuw-Lekkerland
Tel. & fax 0184-681991
Email: dehaanboeken@kliksafe.nl

De auteur en uitgever zijn de Society of Biblical Literature, Williston VT, zeer erkentelijk voor de toestemming die de Society heeft verleend voor het gebruik van het lettertype SBL Hebrew in dit woordenboek.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	v
1. Verklaringen en afkortingen	viii
Namen van de boeken van de Bijbel (in de Hebreeuwse volgorde)	viii
Grammaticale aanduidingen	viii
Bijbelvertalingen	ix
2. Enkele aanwijzingen voor het determineren van werkwoordsvormen	xii
3. Geraadpleegde werken	xiii
4. Digitale versie	xiii

Woord vooraf

De woordenschat

De Hebreeuwse Bijbel omvat ruim 300.000 woorden, verdeeld over ruim 50.000 verschillende vormen die zijn te herleiden tot de ruim 8.000 trefwoorden van dit woordenboek van het Bijbels Hebreeuws. De woordenschat van de Aramese gedeelten van de boeken Ezra en Daniël is niet opgenomen. In eerste aanleg is uitgegaan van het woordenboek van Gesenius maar ook andere woordenboeken, waaronder Koehler-Baumgartner, zijn veelvuldig geraadpleegd.

“Veronderstelde stammen”, dat wil zeggen stammen die niet leiden tot werkwoordsvormen maar aangenomen worden als het skelet van bestaande woorden, worden niet opgenomen. Bijv.: niet de stam אגם maar wel het woord אִגַּם “rietpoel”. Daarentegen is de lijst aangevuld met een aantal moeilijk te identificeren vormen (veelal met zwakke eerste consonant). Bijv.:

שִׁאָּ neem op, vergeef, enz. Gen 13:14, zie נשא *q imp.*

Van overwegend regelmatige werkwoorden zijn niet alle vormen en vindplaatsen opgenomen, maar er is in het algemeen naar gestreefd om veel vormen te geven en daarbij royaal te verwijzen naar de vindplaatsen in Tenach. Dit is van bijzonder belang bij “homoniemen” (stammen met meer dan één grondbetekenis), bij zwakke en onregelmatige werkwoorden en bij woorden of stammen die slechts enkele malen voorkomen.

De Hebreeuwse tekst

De vormen en verwijzingen volgen de uitgave van de Biblia Hebraica Stuttgartensia, de meest gezaghebbende uitgave van de Hebreeuwse Bijbel. Afwijkingen van die tekst (conjecturen, voorstellen tot een andere lezing, veelal gebaseerd op vroege vertalingen zoals de Septuagint, de tekstvondsten in Qumran, enz.) zijn in beginsel slechts vermeld wanneer dat een rol speelt bij verschillen in de Nederlandse vertalingen. Een voorbeeld:

קִבְּלֵם 2Kon 15:10 וַיִּבְהוּ קִבְּלֵם; *vertaald als Aramees קַבְּלָא* sloeg hem **voor de ogen van het volk** dood (*SV*); **publiekelijk** (*NBV*); *KB, CAN en LEI volgen de LXX: sloeg hem in Jibleam; ?lees בִּיבְלֵם*

In dit geval wijkt de Hebreeuwse tekst waarop de Griekse Septuagint-vertaling (*LXX*) is gebaseerd, af van de overgeleverde (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Het woordenboek van Koehler-Baumgartner (*KB*), de Canisiusvertaling (*CAN*) en de Leidse vertaling (*LEI*) volgen deze afwijkende tekst. De Statenvertaling (*SV*) en de Nieuwe Bijbelvertaling (*NBV*) houden zich aan de overgeleverde tekst, maar hun interpretatie doet een beroep op de Aramese betekenis van קַבְּלָא,

namelijk “voor”. Voor beide opvattingen is wat te zeggen en men vindt ze terug in Nederlandse vertalingen. De term *?lees* bedoelt: “in dat geval zou men moeten lezen”.

Opzet van het woordenboek

De opzet per lemma verschilt licht van die van enkele andere woordenboeken. Dit is het meest opvallend bij de werkwoorden. Per binjan (stamvervoeging) wordt eerst de grondbetekenis aangegeven, vervolgens de vormen van perfectum (*pf*), imperfectum (*ipf*), imperativus (*imp*), infinitivus (*inf*), participium (*pt*), participium passivum (*pp*). Daarna komen eventueel bijzonderheden, afwijkende betekenissen of problematische passages. De onderliggende gedachte is dat de gebruiker zo snel mogelijk op het spoor van de betekenis moet worden gezet en pas in tweede instantie geïnteresseerd zal zijn in vormen en bijzonderheden. Hetzelfde geldt voor het onder één trefwoord brengen van homoniemen: meer taalwetenschappelijk georiënteerde woordenboeken kiezen doorgaans voor een etymologische aanpak en nemen elk homoniem als afzonderlijk trefwoord op. Ter illustratie enkele voorbeelden.

Het woord dat in de linkerkolom begint (**אבד**) is een werkwoord met drie binjanien: qal, piël en hifil. Het woord in de rechterkolom (**אבד**) is een voorbeeld van één vorm die verschillende woorden betreft (in dit geval weliswaar verwante woorden): een zelfstandig naamwoord mannelijk **I. m** “verdwijning” en een bijvoegelijk naamwoord **II. adj.** “dolend”.

אבד q verdwalen, dolen, verloren gaan, omkomen; *pf* אָבַדְהָ, אָבַדְהָ, *P* אָבַדְהָ, *enz.*; *ipf* יֵאָבֵד, יֵאָבֵד, תֵּאָבֵד, *enz.*; *inf* אֲבִיד, *sf* אֲבִידָהּ *P* אֲבִידָהּ, *enz.*; *pt* אֲבִיד, אֲבִידָהּ, אֲבִידוֹת; *zie nog* אָבַד; Ex 10:7+;

pi doen verdwalen, doen verdwijnen, uitroeien, te gronde richten; *pf* אָבַדְתָּ, אָבַדְתָּ, אָבַדְתָּ, אָבַדְתָּ, *sf* אֲבַדְתָּ 2Kon 13:7; *ipf* יֵאָבֵד, יֵאָבֵד, וְיֵאָבֵד, תֵּאָבֵד, *Sef* 2:13, וְיֵאָבֵד, וְיֵאָבֵד, וְיֵאָבֵד, וְיֵאָבֵד, *P* תֵּאָבֵדוּ, *sf* וְיֵאָבֵדוּ, וְיֵאָבֵדוּ, וְיֵאָבֵדוּ, *enz.*; *inf* אֲבִיד, *sf* לְאֲבִידִי, *pt* מְאֲבִידִים; *Jer* 23:1;

hi doen verdwijnen, uitroeien, te gronde

richten; *pf* וְהֵאָבִידְתָּ Num 24:19, וְהֵאָבִידְתָּ Deut 7:24 Ps 143:12 *en* וְהֵאָבִידְתָּ Job 14:19; *sf* וְהֵאָבִידְתָּ Deut 9:3, וְהֵאָבִידְתָּ Eze 25:7; *Sef* 2:5; *ipf* אֲבִידְהָ Jer 46:8; *inf* לְהֵאָבִיד, *sf* לְהֵאָבִידוֹ; *pt* מְאֲבִיד Deut 8:20

אבד I. m verdwijning, ondergang; **עדי אבד** voor altijd Num 24:20,24; **II. adj** dolend; *zie* אבד **q pt**: אָבַד אֲרָמִי Deut 26:5 een zwervende Arameeër; לִישׁ אֲבָד Job 4:11 een leeuw die verloren gaat; *cs* אֲבָד עֲצוֹת dolend van begrip = dat elk begrip mist Deut 32:28

Voor een uitleg van de gebruikte afkortingen zie de lijst hierachter. Er is naar gestreefd aan te sluiten bij de spelling en gebruiken van het Nederlands Bijbelgenootschap. Zo wordt het boek

שפטים aangeduid als “Rechters”, niet als “Richteren”. Reeksen van verwijzingen zijn op de gebruikelijke manier gebundeld: bijv. Num 24:20,24 verwijst naar het boek Numeri, hoofdstuk 24, verzen 20 en 24.

1. Verklaringen en afkortingen

Namen van de boeken van de Bijbel (in de Hebreeuwse volgorde)

Gen - Ex - Lev - Num - Deut

Joz - Recht - 1 Sam - 2 Sam - 1 Kon - 2 Kon

Jes - Jer - Eze

Hos - Joël - Am - Ob - Jona - Mi - Nah - Hab - Sef - Hag - Zach - Mal

Ps - Job - Spr

Ruth - Hoogl - Pr - Klaagl - Est

Dan - Ezr - Neh - 1 Kron - 2 Kron

Grammaticale aanduidingen

code	betekenis
+	- bij een tekstverwijzing: en verder in dit hoofdstuk of boek; - bij persoonsvormen wijst het op een aangehangen persoonlijk voornaamwoord
‡	bij tekstverwijzingen: en elders, ook in andere boeken
†	alle vindplaatsen zijn hier genoemd
?	misschien, onzeker, twijfel
?=	misschien gelijk aan
?lees	misschien te lezen als
1,2,3	eerste, tweede, derde persoon van werkwoordsvorm of aanvoegsel
//	uitspraak, bijv. /chochma/
abs	(status) absolutus (meestal bij de infinitief)
adj	adjectief, bijvoegelijk naamwoord
adv	adverbium, bijwoord
affix	aanvoegsel
apv	aangehangen persoonlijk voornaamwoord
aram	Aramees (leenwoord of beïnvloeding)
art	artikel-vorm (vorm met lidwoord, i.v.m. klinkers)
assim	assimilatie, aanpassing van een klank
attr	attributief, als adjectief gebruikt
cj	conjectuur, voorstel om anders te lezen
coll	collectivum, heeft betrekking op een groep

<i>conj</i>	conjunctie, voegwoord
<i>consec</i>	consecutivus (van ipf of pf)
<i>cs</i>	casus constructus, smichoet
<i>def</i>	defective, schrijfwijze zonder leesmoeders
<i>du</i>	dualis, tweevoud
<i>e.a.</i>	en anderen, en elders
<i>etpaël</i>	zeldzame vorm van de hitpaël
<i>euf</i>	eufemisme, bedekte term
<i>ev</i>	enkelvoud, zie <i>sg</i>
<i>e.v.</i>	en volgende vers (of verzen), zie +
<i>f, fpl</i>	femininum (plurale), vrouwelijk (meervoud)
<i>fig</i>	figuurlijk, overdrachtelijk
<i>gent</i>	gentilicium, aanduiding van een volk, familie of groep
<i>hi</i>	hifil
<i>hist</i>	hisjtafel, zeldzame vorm van de hitpaël
<i>hitp</i>	hitpaël
<i>hitpal</i>	hitpalel, met herhaling van de laatste letter
<i>hitpo</i>	hitpoal met een /o/ inplaats van /a/
<i>ho</i>	hofal
<i>I, II, III</i>	verschillende grondbetekenissen van een stam
<i>imp</i>	imperatief, gebiedende wijs
<i>impers</i>	impersonale, niet op een persoon betrekking hebbend
<i>inf</i>	infinitivus, onvervoegd werkwoord (absolutus alleen indien aangegeven, anders constructus)
<i>interj</i>	interjectie, tussenwerpsel
<i>interrog</i>	interrogatief, vragend
<i>intrans</i>	intransitief, werkwoord zonder lijdend voorwerp
<i>ipf</i>	imperfectum of futurum, jiktol
<i>irreg</i>	irregularis, onregelmatige vorm
<i>jur</i>	juridische term, rechtsterm
<i>juss</i>	jussief (gebiedend gebruik van het ipf)

<i>K</i>	Ketiev (Ketib), vorm zoals de tekst luidt, zie ook <i>Q</i>
<i>l</i>	lees
<i>lidw</i>	lidwoord, zie <i>art</i>
<i>loc</i>	locatief, onbeklemtoond affix /a/ bij plaats of richting, zie ook <i>nloc</i>
<i>LV</i>	lijdend voorwerp
<i>m, m pl</i>	masculinum (plurale), mannelijk (meervoud)
<i>MH</i>	Modern Hebreeuws (Ivriet)
<i>mv</i>	meervoud, zie <i>pl</i>
<i>narr</i>	narratief, wajjiktol, doorgaans verhalende vorm
<i>neg</i>	negatie, ontkenning
<i>nf</i>	naam van een vrouw
<i>ni</i>	nifal
<i>nitp</i>	nitpaël, combinatie van nifal en hitpaël
<i>nloc</i>	naam van een plaats, zie ook <i>loc</i>
<i>nm</i>	naam van een man
<i>num</i>	telwoord
<i>obj</i>	object, voorwerp
<i>P</i>	vorm “in pausa”
<i>part</i>	partikel, klein woordje zoals “ha” of “et”
<i>pass</i>	passivum, lijdende vorm
<i>pf</i>	perfectum
<i>pi</i>	piël
<i>pl</i>	pluralis, meervoud
<i>pil, pol</i>	pilel of polel, bijzondere vormen van de piël
<i>plene</i>	schrijfwijze met leesmoeders
<i>po</i>	poël
<i>poët</i>	poëtische vorm
<i>pp</i>	participium passivum, lijdend deelwoord (type <i>qatul</i>)
<i>pref</i>	prefix, voorvoegsel
<i>prep</i>	prepositie, voorzetsel
<i>pt</i>	participium, deelwoord (type <i>qotel</i>)

<i>pu</i>	pual
<i>pul, pulp</i>	bijzondere vormen van de pual
<i>Q</i>	Qeree, vorm zoals de Masoreten lezen, zie ook <i>K</i>
<i>q</i>	qal
<i>sf</i>	suffix-vorm (vorm met aangehangen persoonlijk voornaamwoord)
<i>sg</i>	singularis, enkelvoud
<i>sofiet</i>	bijzondere eindvorm van enkele letters (פִּינְיָוֶט)
<i>spec</i>	speciale of uitzonderlijke vorm
<i>subst</i>	substantivum, zelfstandig naamwoord
<i>suffix</i>	achtervoegsel
<i>Tenach</i>	de Hebreeuwse bijbel
<i>tif</i>	tifal, zeldzame stamformatie
<i>trans</i>	transitief, werkwoord met lijdend voorwerp
<i>uitspr</i>	uitspraak (deze staat tussen /schuine strepen/)
<i>vw</i>	voorwerp (lijdend of meewerkend)
<i>vz</i>	voorzetsel, meestal <i>prep</i>
<i>wajjiktol</i>	ipf (imperfectum) met veelal verhalende betekenis (narrativus)

Bijbelvertalingen

<i>CAN</i>	Petrus Canisiusvertaling 1948
<i>LEI</i>	Leidse vertaling 1958 of 1994
<i>LXX</i>	Griekse vertaling ‘Septuagint’
<i>NBG</i>	Vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap 1951
<i>NBV</i>	Nieuwe Bijbelvertaling 2004
<i>SV</i>	Statenvertaling
<i>VULG</i>	Latijnse vertaling ‘Vulgaat’
<i>WIL</i>	Willibrord-vertaling 1978 of 1995

2. Enkele aanwijzingen voor het determineren van werkwoordsvormen

Zoek de stam door de vorm van buiten naar binnen af te pellen:

וּ	יֵ	בָּ	רָ	כֵּ	הּ	וּ	vorm
וּ	יֵ	בָּ	רָ	כֵּ	הּ	וּ	voegwoord
וּ	יֵ	בָּ	רָ	כֵּ	הּ	וּ	apv
	יֵ	בָּ	רָ	כֵּ			kenmerk van de <i>ipf 3 m sg</i>
		ב	ר	ך			stam gevonden!

Wees erop verdacht dat alle letters die aanvoegsel kunnen zijn ook tot de stam kunnen behoren:

וַיָּשׁוּב : *qal ipf consec 3 m sg* שׁוּב hij keerde terug,

וַיֵּשֶׁב : *qal pf consec 3 m sg* יֵשֶׁב en hij zal wonen / blijven;

zo ook:

נִצְּוּר : *qal ipf 1 pl* צוּר wij zullen afsluiten,

נִצְּוּר : *qal inf abs* נִצַּר te bewaken.

Als er na het “afpellen” maar één of twee stamletters over zijn, probeer dan de stam uit te breiden

met als eerste letter א, ה, י, נ en soms ל,

als middelste letter ו of י,

als derde letter א, ה,

of de tweede letter te verdubbelen: סב vindt men bij סבב en קם bij קמם.

Als er drie of zelfs vier stamletters over zijn maar de stam toch niet in het woordenboek staat, kan

het zijn dat de middelste is vervallen en andere letters verdubbeld,

b.v. נפף als *pilel* van נוף of כלכל als *pilel* van כול.

De *nifal* verliest zeer vaak de karakteristieke נ, zo mogelijk krijgt de volgende letter *dageesj*.

Het klinkerpatroon van *nifal ipf* is /ie/a/ee/; תִּבְּהַל is zo בהל *ni ipf 2m/3f sg*.

Een sluitend systeem is er niet. Wees dus verdacht op verschillende mogelijkheden:

vormen met צר vindt men bij צרר, צרה, צור, נצר, יצר,

vormen van ראה en ירא vallen deels samen,

ספא vindt men bij סוף, יסף, יסף, ספה.

3. Geraadpleegde werken

(in volgorde van belang voor dit woordenboek)

- GES* Wilhelm Gesenius, *Handwörterbuch über das Alte Testament*, bearbeitet von Dr. Frants Buhl, herdruk van de 17e uitgave van 1915
- KB* Ludwig Koehler & Walter Baumgartner, *A Bilingual Dictionary of the Hebrew and Aramaic Old Testament*, Brill, Leiden 1953-1985 (uitgave in één deel 1998)
- REYM* Philippe Reymond, *Dictionnaire d'Hébreu et d'Araméen Bibliques*, Ed. du Cerf / SBL, Paris 1991
- HOLL* William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, 12e druk, Brill, Leiden 1991 (herdruk 2000)
- COHN* Marc Cohn, *Nouveau Dictionnaire Hébreu-Français*, Larousse, Paris / Tel Aviv 1973
- DAVIDS* Benjamin Davidson, *The Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon*, Bagster, Londen 1848-1850; reprint Zondervan 1993
- EBEN-SH* Abraham Eben-Shoshan, *Hammillon ha 'ibrî hamerukkaz*, Israël, 1972-1987 (herdruk 2001)

De meest gangbare vertalingen zijn geraadpleegd met behulp van

- BW* *Bible Works 5.0 for Windows*, BibleWorks, LLC, 2001
- OLB* *OnLine Bijbel Editie 2.00*, Importantia, Dordrecht, 2006

4. Digitale versie

Van dit woordenboek is een digitale versie op cd-rom verkrijgbaar, met een handige zoekfunctie en de mogelijkheid om van een woord naar andere te klikken. Deze cd-rom kan met elke moderne moderne internet-browser worden gebruikt en is getest op verschillende systemen, zowel Windows 98 en latere als Mac OS.

De cd-rom kan uitsluitend besteld worden bij de uitgever van dit boek.

ג de letter גמל, vgl גמל of גמל; getalswaarde 3
גג adj trots, hoogmoedig Jes 16:6†

גאה q opkomen, hoog worden; pf גאה zie inf
abs, גאו Eze 47:5; ipf הִגְאָה-גְמָא Job 8:11 zal
er riet opkomen?, וַיִּגְאָה Job 10:16 zich
verheffen; inf abs+pf כִּי-גָאָה גְאָה Ex 15:1,21
hoog oprijzen, verheven zijn

גאה adj verheven, trots, hoogmoedig; pl גאים;
Jes 2:12 Jer 48:29 Ps 94:2 140:6 Job 40:11,12
Spr 15:25 16:19†

גאה f trots, hoogmoed Spr 8:13†

גאוּל nm Geüel, van de stam Gad, zoon van
Maki Num 13:15†

גאוּה f verhevenheid; cs גאות, sf גאותו,
גאותך, גאותי; verhevenheid Deut 33:26; trots,
hoogmoed, overmoed Jes 9:8†

גאולים m afrekening (i.v.m. bloedwraak);
pl cs גאולי Jes 63:4†

גאון m hoogheid; cs גאון, sf גאונך P גאונך,
גאונך, גאונך, pl sf P גאונך Eze 16:56;
heerlijkheid, majesteit Job 40:10; hoogmoed,
trots Jes 13:11

גאות f het omhoog gaan, opstijging Jes 9:17;
hoge, grote daden Jes 12:5; hoogheid,
majesteit Jes 26:10 Ps 93:1; overmoed,
hovaardij Ps 17:10 89:10; attributief: עטרת
גאות de trotse kroon Jes 28:1,3†

גאיון adj hovaardig; Ps 123:4 K הַבּוּז לְגַאיוֹנִים
verachting van arrogante lieden; Q הַבּוּז
לְגַאיוֹנִים verachting van trotsen onder de
onderdrukkers; voorkeur voor Ketib

גאיות f Eze 7:16 31:12 dalen; zie גיא pl

גאל I. q verlossen, vrijkopen, de losplicht
vervullen (juridische term); pf גאל, גאלת, P
גאלת Ex 15:13, sf גאלו, גאלתך, גאלתם;
ipf יגאלו, יגאלו, יגאלו, יגאלו, יגאלו, יגאלו;
imp גאל P גאל Ruth 4:4, sf גאלה, inf גאל,
גאל, sf גאלו Ruth 3:13; pt גאל, גאל, גאל

sf גאלו, enz.; pp pl גאולים zie ook גאולים
afrekening; vrijkopen, Lev 25:33; verlossen
Ex 6:6; de losplicht vervullen; ook:

bloedwraak plegen Deut 19:12;

ni vrijgekocht worden of zichzelf vrijkopen;
pf P גאל Lev 25:49; ipf יגאל Lev 25:30†,
P הגאלו Jes 52:3

II. ni bezoedeld, onrein of onbruikbaar
worden; pf pl גאלו Jes 59:3 Klaagl 4:14;
pt גאלה Sef 3:1;

pi bezoedelen (gebrek aan respect tonen);
pf sf גאלו Mal 1:7;

pu onbruikbaar (uitgesloten van het
priesterschap); ipf ויגאלו Ezr 2:62 Neh 7:64 als
onbruikbaar verworpen; pt מגאל
onbruikbaar Mal 1:7,12;

hi bezoedelen, bevlekken; pf P אגאלתי
Jes 63:3;

hitp onrein worden, zich verontreinigen;
ipf יתגאל P יתגאל Dan 1:8

גאלי m bezoedeling, ontwijding; pl cs גאלי
Neh 13:29†

גאלה f vrijkoping, losplicht of losrecht;
sf גאלתו, גאלתך; Lev 25:24-52 Ruth 4:6,7 wat
vrijgekocht, gelost kan worden; losrecht
Jer 32:7,8;

Eze 11:15 גאלתי אנשי גלותך mensen van uw
familie, verwanten; LXX leest גלותך אנשי
mensen met u in ballingschap, zo CAN/WIL;

גאלים f aflossing, vergelding Jes 63:4;
zie גאולים

גב I. waterbakken Jer 14:3, greppels 2Kon 3:16;
pl גבים

II. vakken, tussenruimte tussen balken?
1Kon 6:9

III. zwerm sprinkhanen Jes 33:4†; zie גובי

גב m rug; sf גבי, pl cs גבי, sf גביכם, גבתם,
גביתן; 1. rug (lichaamsdeel) Ps 129:3 Eze 10:12;
2. dikke rug van het schild Job 13:12 15:26;

3. velg van het wiel 1Kon 7:33 Eze 1:18 *met beide meervoudsvormen*; 4. wenkbrauwen Lev 14:9; 5. Eze 16:24,31,39 verhoog, platform of rand onderaan het altaar; 6. Eze 43:13 **גב** rand of? lees **גבה** hoogte van het altaar

גב *nloc* Gob; *zie* גוב

גבא *m* vijver, poel; *pl sf* גבאיו; Jes 30:14 Eze 47:11†

גבה *q* hoog zijn/worden; *pf 3m* גבה, *3f* גבהא; Eze 31:5, גבהה, גבהו; *ipf* יגבה, יגבהו; Jes 5:16, ותגבהינה *3f pl* יגבהו, יגבהו; *P* יגבהו; Eze 16:50; *inf* גבהה Ps 103:11, Sef 3:11, *sf* בגבהם; Eze 31:14; groeien, uitsteken 1Sam 10:23, moedig zijn 2Kron 17:6; hoogmoedig, verwaten Jes 3:16 Eze 16:50; **hi** hoog maken, verhogen, verheffen; *pf* הגבהתי; Eze 17:24; *ipf* יגביה; Job 39:27, תגביה Jer 49:16 Ob 4, יגביהו; Job 5:7 hoog vliegen, *sf* ויגביהה; 2Kron 33:14; *inf abs* הגביה; Jes 7:11 *adv* hoog; *imp* הגביה; Eze 21:31; *pt* למגביהי לשבת Ps 113:5 die hoog woont (met dichterlijke jod); *מגביה*; Spr 17:19

גבה *adj* hoog, verheven, hoogmoedig, trots, *enz.*; *cs* גבה, *f* גבהה, *pl* גבהים, *f pl* גבהות; Gen 7:19†; *adv* אל־תִּדְבְּרוּ גְבָהָה 1Sam 2:3 spreekt niet zo hoogmoedig

גבה *m* hoogte (maat); *sf* גבהו, *pl cs* גבהי; Job 11:8; 1Sam 17:4†; hoogmoed Jer 48:29; majesteit Job 40:10; Eze 43:13 **גב** lees **גבה** hoogte

גבהות *f* hoogmoed Jes 2:11,17†

גבול *m* grens, gebied; *ook* גבל; *sf* גבולו, גבולך; *P* גבולך, גבולם, *enz.*, *pl sf* גבוליה, *P* גבוליה; Eze 27:4; grens Gen 10:19†; gebied Ex 10:14†; beide betekenissen door elkaar Joz 1:4† kustgebied (bij rivier of zee) Joz 13:23+ 15:11;

גבול *adj* groot, *K* Joz 15:47 *Q* גדול

גבולה *f* grens, gebied; *sf* גבולתו, *pl* גבולת; *en* גבולות, *sf* גבולתיה; grens Num 32:33 34:2,12 Jes 28:25 Job 24:2†

גבור *adj+m* sterk, machtig, held; *ook* גבר; *pl* גבורים, *cs* גבורי, *sf* גבוריך, *enz.*; *en* גבור איש een flinke, dappere man; *ironisch* Jes 5:22; **גבור חיל** weerbaar man, krijger Joz 1:14; vermogend, invloedrijk 1Sam 9:1 Ruth 2:1;

גבורה *f* kracht, sterkte, macht; *sf* גבורתי, *enz.*; *pl* גבורות *en* גבורות, *sf* גבורתך = גבורתיך; Ex 32:18†; *pl* machtige daden, heldendaden Ex 32:18†

גבחה *adj* kaal op het voorhoofd Lev 13:41†

גבחת *f* kaalte, kale plek; *sf* גבחתו; Lev 13:42-55†

גבי *nm* Gabbai Neh 11:8; *veelal opgevat als eigennaam*

גבים **I.** *nloc* Gebim bij Anatot Jes 10:31

II. *zie* גב

גבינה *f* wrongel, witte kaas; *zie* גבנה

גביע *m* kelk, beker; *cs* גביע, *sf* גביעי, *pl* גביעים, *sf* גביעיך; beker (van Jozef) Gen 44:2-17: wijnkannen Jer 35:5; bloemkelk (aan de menora) Ex 25:31-37:20

גביר *m* heer, heerser Gen 27:29,37†

גבירה *f* meesteres, vorstin, koningin; *P* גברת; Jes 47:7, *cs* גברת, *sf* גברתי, *enz.*; *pl* גברות; Gen 16:4†

גביש *m* bergkristal Job 28:18†

גבל **I.** *q* grenzen, begrenzen, de grens vaststellen; *pf* גבלו; Deut 19:14; *ipf* יגבל; Joz 18:20, תגבל; Zach 9:2;

hi afgrenzen, weghouden; *pf* הגבלת; Ex 19:12; *imp* הגבל; Ex 19:23

II. *q* draaien (als een snoer?); *pp f pl* גבלת; gedraaid werk, *gevoaliseerd* גבלת; Ex 28:22 39:15†

גְּבַל *nloc* Gebal, Byblos, havenstad Eze 27:9;
gent גְּבַלִי Joz 13:5, וְהַגְּבָלִים 1Kon 5:32

גְּבָל *nloc* Gebal, streek bij Petra Ps 83:8

גְּבָל *m* gebied, grens; *zie* גְּבוּל

גְּבָלִי *adj* Gebalieten of Giblieten Joz 13:5
 1Kon 5:32; *zie* גְּבַל

גְּבַלְת *f* gedraaid werk; *zie* גַּבַל *pp*;
 Ex 28:22 39:15†

גְּבֹן *adj* gebocheld Lev 21:20†

גְּבָנָה *f* kaas, wrongel Job 10:10

גְּבָנִים *m* bergtop Ps 68:16,17; *pl* גְּבָנִים;
attributief: veeltoppige bergen

גְּבַע *nloc* Geba in Benjamin; *P* גְּבַע Joz 18:24†;
in Recht 20:10,33 *is* bedoeld גְּבַעָה

גְּבַע *m* kom, kelk; *zie* גְּבִיעַ

גְּבַעָה *I. f* heuvel; *loc* גְּבַעְתָּה, *cs* גְּבַעַת,
sf גְּבַעְתִּי, גְּבַעְתָּה, *pl* גְּבַעוֹת, *cs* גְּבַעַת,
sf גְּבַעוֹתֶיךָ; Gen 49:26†
II. nloc Giba of Gibeā, *loc* גְּבַעְתָּה;
 verschillende plaatsen

גְּבַעוֹן *nloc* Gibeon in Benjamin, *loc* גְּבַעוֹנָה;
 Joz 9:3†; *gent* גְּבַעֹנִי 2Sam 21:1+

גְּבַעֵל *m* knop (bloei) of stengel Ex 9:31†

גְּבַעֹנִי *gent* Gibeoniet 2Sam 21:1†

גְּבַעַת *nloc* Gibeat Joz 18:28 = גְּבַעָה *cs*

גְּבַעְתִּי *gent* Gibeatiet 1Kron 12:3; van Gibeā(t)

גְּבַר *q* machtig, krachtig zijn, de overhand hebben; *pf* גְּבַרְוּ, גְּבַרוּ, *P* גְּבַרוּ 2Sam 1:23;
ipf יִגְבֹּר 1Sam 2:9, וַיִּגְבְּרוּ Gen 7:18+ (wassend water);
pi sterken; *pf* וַיִּגְבְּרוּ Zach 10:6, *sf* וַיִּגְבְּרוּ Zach 10:12; *ipf* יִגְבֹּר zijn krachten inzetten Pr 10:10;
hi sterk, zwaar maken; *pf* הִגְבִּיר Dan 9:27;
ipf לְשַׁנְּנוּ נִגְבִּיר Ps 12:5 met onze tong maken wij ons sterk;
hitp zich overmoedig gedragen; *ipf* יִתְגַּבֵּר Jes 42:13 Job 15:25, *P* יִתְגַּבְּרוּ Job 36:9

גְּבַר *nloc* Gibbar Eze 2:20 = Neh 7:25 גְּבַעוֹן

גְּבַר *adj* sterk, held; *zie* גְּבוּר

גְּבָר *I. m* man; *P* גְּבָר, *cs* גְּבָר, *pl* גְּבָרִים;
 Ex 10:11†; mannelijk kind Job 3:23

II. nm Geber 1Kon 4:19†

גְּבַרְיָאֵל *nm* Gabriël, de engel Dan 8:16 9:21†

גְּבַרְת *f* meesteres Jes 47:5, vrouwe; *zie* גְּבִירָה

גְּבַתוֹן *nloc* Gibbeton, Filistijnse stad,
 Joz 19:44 21:23 1Kon 15:27 16:15,17†

גָּג *m* dak; *sf* גָּגוֹ, גָּגָה, *pl* גָּגוֹת, *sf* גָּגוֹתֶיהָ,

גָּגוֹתֶיהֶם; *loc* הַגָּגָה het dak op Joz 2:6, op het dak 1Sam 9:26; Ex 30:3 37:26 bovenvlak van het rookaltaar; Deut 22:8†;

2Kon 23:12 הַגָּג עֲלֵית אַחַז het dak van de bovenzaal van Achaz, *met art en toch cs*

גַּד *I. m* geluk; *P* גַּד Gen 30:11; גַּד אֵל het geluk komt, *vgl.* גַּד

II. nm de geluksgod Gad Jes 65:11

III. m koriander Ex 16:31 Num 11:7

גַּד *I. nm* Gad, zoon van Jakob en Zilpa (voor Lea); zijn stam; Gen 30:11 *vgl.* גַּד geluk, Gen 49:19 *vgl.* גַּדֵּד bende; *gent* גַּדִּי Num 34:14†; *gebied* 1Sam 13:7 Jer 49:1†; dal van Gad 2Sam 24:5

II. nm de profeet Gad in de tijd van David; 1Sam 22:5†

III. nloc בַּעַל־גַּד Joz 11:17

גִּדְגָד *nloc* Gidgad, plaats in de woestijn
 Num 33:32; *zie* חַר

גִּדְגָד *nloc* Gudgod of Gidgad, plaats in de woestijn; *zie* חַר

גַּדְד *I. q* gezamenlijk jacht maken op, aanvallen, zich scharen tegen; *ipf P* יִגְדְּדוּ Ps 94:21; *meer vormen zie* גֹּד; *ipf*

hitp zich als een bende verzamelen; *ipf*

P יִתְגַּדְּדוּ Jer 5:7

II. hitpo zich inkervingen maken als teken van rouw; *ipf* יִתְגַּדְּדוּ Jer 16:6, תִּתְגַּדְּדִי Mi 4:14, *P* תִּתְגַּדְּדוּ Jer 47:5, וַיִּתְגַּדְּדוּ 1Kon 18:28;

P יתגדדו Jer 5:7 *zie bij I*, תתגדדו Deut 14:1;

pt מתגדדים Jer 41:5

גָּדוּד I. *m* overval, strooptocht, gevechtsgroep, roversbende; *pl* גְּדוּדִים, *cs* גְּדוּדִי, *sf* גְּדוּדִיו, גְּדוּדִיָּה; strooptocht 2Sam 3:22, gevechtsgroep Gen 49:19 1Sam 30:8†; roversbende Hos 7:1

II. *m* opgeploegde grond, kluiten Ps 65:11

גְּדוּדָה *f* kerf, insnijding (wegens rouw);

pl גְּדוּדָת Jer 48:37†

גָּדוֹל *adj* groot; *ook* גָּדַל; *cs* גָּדֹל, גָּדֹלָה, *m*

pl גְּדוֹלִים, *cs* גְּדוֹלִי, *sf* גְּדוֹלִים, *enz.*; *f* גְּדוֹלָה, גְּדוֹלָה;

pl גְּדוֹלוֹת;

Bijzonderheden: 1. עוד היום גָּדוֹל Gen 29:7:

het is nog volop dag; 2. *pl* גְּדוֹלוֹת grote

dingen, grote woorden; 3. גְּדוֹלֵי-חַמָּה Spr 19:19

groot van drift = een driftig mens

גְּדוּלָה *f* grootheid, heerlijkheid; *cs* גְּדוּלָת,

sf גְּדוּלָתִי, גְּדוּלָתוֹ, גְּדוּלָתָהּ, *pl* גְּדוּלוֹת, 2Sam 7:21†

גְּדוּף *m* belediging, hoon; *pl* גְּדוּפִים, *cs* גְּדוּפִי,

pl sf גְּדוּפָתָם; Jes 43:28 51:7 Sef 2:8†

גְּדוּפָה *f* hoon, verwijt Eze 5:15 *zie* גְּדוּף

גְּדוֹר Gedor; *zie* גָּדַר

גְּדוֹת *f* oevers; *zie* גְּדָה

גְּדִי *m* geitje; *P* גְּדִי, *pl* גְּדִיִּים, *cs* גְּדִיִּי, *f* גְּדִיָּה,

f pl גְּדִיּוֹת, *sf* גְּדִיָּתִי; Gen 27:9†;

in nloc עֵין-גְּדִי *P* עֵין-גְּדִי Engedi Joz 15:62

גְּדִי *nm* Gaddi, nakomeling van Manasse

Num 13:11†

גְּדִי I. *nm* Gadi, vader van koning Menachem;

2Kon 15:14,17

II. *gent* van Gad, Gadiet, Num 34:14 1Kron 5:18†

גְּדִיאֵל *nm* Gaddiël Num 13:10†

גְּדִיָּה *f* geitje, *f pl sf* גְּדִיָּתִי Hoogl 1:8; *zie* גְּדִי

גְּדִיָּה *f* oever; *pl* גְּדוֹת, *sf* גְּדוּתִיו; Joz 3:15 4:18

Jes 8:7 1Kron 12:16†

גְּדִישׁ *m* hoop Ex 22:5; korenhoop, Recht 15:5;

Job 5:26; (graf-)heuvel Job 21:32†

גָּדַל q groot zijn, groeien; *pf* גָּדַלְתָּ, גָּדַלְתָּה, גָּדַלְתִּי,

sf גָּדַלְנִי Job 31:18 groeide met mij op;

ipf יִגְדַּל *P* יִגְדַּלְתָּ, תִּגְדַּל, תִּגְדַּלִּי, תִּגְדַּלְתָּה, תִּגְדַּלְתֶּהּ,

P יִגְדַּלוּ; *inf abs* גָּדוּל 2Sam 5:10, *cs* גָּדַל,

zie גָּדוֹל;

pi groot maken, groot brengen = opvoeden;

pf גָּדַלְתִּי *P* גָּדַלְתָּ *3f P* גָּדַלְתָּה, *sf* גָּדַלְתִּי,

תִּגְדַּלְנִי, תִּגְדַּלְתָּה, תִּגְדַּלְתֶּהּ, *ipf* יִגְדַּלְתֶּהּ, יִגְדַּלְתֶּהוּ,

יִגְדַּלְתֶּהוּ; *imp* יִגְדַּלוּ Ps 34:4; *inf* גָּדַלְתִּי, *sf* גָּדַלְתֶּהּ,

לִגְדַּלְתִּי Dan 1:5;

pu grootgebracht, opgekweekt worden;

pt מִגְדָּלִים Ps 144:12;

hi groot maken; *pf* הִגְדַּלְתִּי, הִגְדַּלְתָּה, הִגְדַּלְתֶּהּ,

הִגְדַּלְתֶּהּ, הִגְדַּלְתֶּהוּ, הִגְדַּלְתֶּהוּ; *ipf* יִהְיֶה, יִהְיֶהוּ,

יִהְיֶהוּ, *enz.*; *inf* לְהִגְדִּיל; *pt* מִגְדָּלִים Ps 18:51,

הִמְגִּדִילִים Ps 35:26; Gen 19:19†;

hitp zich groots of hovaardig gedragen;

pf יִתְגַּדַּלְתִּי Eze 38:23; *ipf* יִתְגַּדַּלְתֶּהּ, יִתְגַּדַּלְתֶּהוּ,

Dan 11:36, *P* יִתְגַּדַּל Dan 11:37

גִּדְדֵל *nm* Giddel, 1. Eze 2:47 Neh 7:49; 2. Eze 2:56

Neh 7:58

גְּדָל *m* kwastje, vlecht; *pl* גְּדָלִים Deut 22:12

1Kon 7:17†

גִּדְלָה *adj* opgroeiend, groot (en rijk) wordend;

pl cs גִּדְלִי; Gen 26:13 1Sam 2:26 Eze 16:26

2Kron 17:12†

גָּדַל *adj* groot Gen 1:16 Ps 145:8 - גָּדַל = גָּדוֹל

גְּדָלָה *m* hoogte, grootte; *sf* גְּדָלָהּ, *en* גְּדָלוֹ, גְּדָלוֹהָ,

enz.; Eze 31:7 Ps 150:2; גְּדָל לָבָב

hooghartigheid, overmoed Jes 9:8 10:12;

Ex 15:16 בְּגָדַל זְרוּעָה? *lees* בְּגָדַל

גְּדָלָה *f* grootheid; *zie* גְּדוּלָה

גְּדָלְיָה *nm* Gedalja, *ook* גְּדָלְיָהוּ 1. stadhouder

van Juda 2Kon 25:22†; 2. gehuwd met uit-

heemse vrouw Eze 10:18; 3. grootvader van de

profeet Zefanja Sef 1:1; 4. zoon van Paschur

Jer 38:1; 5. zoon van Jedutun 1Kron 25:3,9

גִּדְדַלְתִּי *nm* Giddalti 1Kron 25:4,29; *vgl* Jes 1:2 Ik

heb grootgebracht

גדע q omhakken, af- of stukbreken; *pf* גַּדַּעַתְּ

Klaagl 2:3, וַיִּגְדַּעְתִּי 1Sam 2:31; *ipf* וַאֲגַדַּעַתְּ

Zach 11:10,14; *pp pl* גְּדוּעִים Jes 10:33;

ni afgehakt worden; *pf* נִגְדַּעְתָּ, נִגְדַּעְתָּה, נִגְדַּעְתָּהּ,

נִגְדַּעְתָּו; Recht 21:6 Jes 14:12 22:25 Jer 48:25 50:23

Eze 6:6 Am 3:14;

pi omhouwen, stukhakken; *pf* גִּדַּעַתְּ P גִּדַּעַתְּ;

Ps 107:16 2Kron 34:4,7; *ipf* וַיִּגְדַּעַתְּ, וַיִּגְדַּעַתְּ,

P וַתִּגְדַּעְתְּ Deut 7:5 12:3 Jes 45:2 Ps 75:11

2Kron 14:2 31:1†;

pu omgehakt worden; *pf* P גִּדַּעְתָּ Jes 9:9†

גִּדַּעוֹן nm Gideon, rechter in Israëel Recht 6:11-

8:35†; גִּדַּעוֹנִי Num 10:24 *is eigennaam, geen*

gent: zie גִּדְעָנִי

גִּדְעָם nloc Gideom, in of nabij Benjamin

Recht 20:45†

גִּדְעוֹנִי nm Gidoni, vader van Abidan;

Num 1:11 2:22 7:60,65; גִּדְעוֹנִי Num 10:24†

גִּדְפָהּ pi honen, lasterlijk spreken; *pf* גִּדַּפְתָּהּ,

גִּדַּפְתָּהּ; *pt* מְגִדְפָהּ; Num 15:30 2Kon 19:6,22 Jes 37:6,23

Eze 20:27 Ps 44:17†

גִּדְרָה q een muur bouwen, metselen; *pf* גִּדַּרְתָּהּ

Job 19:8 Klaagl 3:7,9, וַיִּגְדַּרְתִּי Hos 2:8 Am 9:11;

ipf וַתִּגְדַּרְתְּ Eze 13:5; *pt* גִּדְרָה, גִּדְרָה;

2Kon 12:13 22:6 Jes 58:12 Eze 22:30†

גִּדְרָה I. nloc Gedor, plaats in Juda, ook גִּדְרָה

Joz 15:58†

II. nm Gedor, 1Kron 8:31 9:37†

גִּדְרָה nloc Geder Joz 12:13; בֵּית־הַגִּדְרָה of בֵּית־גִּדְרָה;

vgl 1Kron 2:51 *gent* הַגִּדְרָתִּי 1Kron 27:28

גִּדְרָה f muur (om wijngaard), omheining of

omheinde plaats; *cs* גִּדְרָה, *sf* גִּדְרָהּ, גִּדְרָהּ,

pl sf גִּדְרֵיהָ, גִּדְרֵיהָ; Num 22:24†

גִּדְרָה I. f stenen muur als omheining,

pl גִּדְרוֹת, *cs* גִּדְרָת, *sf* גִּדְרָתִּי;

nevenvorm הַגִּדְרָתִּי Eze 42:12; schaapskooi

Num 32:16; muur om stad Ps 89:41

II. nloc Gedera Joz 15:36 *gent* הַגִּדְרָתִּי

1Kron 12:5

הַגִּדְרוֹת nloc Gederot in Juda Joz 15:41; הַגִּדְרוֹת

2Kron 28:18

הַגִּדְרִי gent Gederiet; *zie* גִּדְרָה

הַגִּדְרָת f muur Eze 42:12; *zie* גִּדְרָה

הַגִּדְרָתִּי gent van Gedera, Gederatiet 1Kron 12:5

הַגִּדְרוֹתִים nloc Gederotaïm, in de vlakte van

Juda Joz 15:36†

הַגִּבּוֹל demo dit Eze 47:13; *lees* הַגִּבּוֹל הַזֶּה dit

is het gebied

הַגִּהָה q genezen (beter worden of beter maken);

ipf יִגְהֶה Hos 5:13 ? genezing schenken = **hi**

הַגִּהָה f kuur, genezing Spr 17:22†

הַגִּהָה q zich buigen; *ipf* וַיִּגְהָה 1Kon 18:42

2Kon 4:34,35†

גִּוּ m rug; *pl* גִּוִּי, גִּוִּי, גִּוִּי; Jes 38:17 *vgl.* גִּוּ *en* גִּב

Job 30:5 יִגְרְשׁוּ מִזִּמְתִּי? *lees* מִזִּמְתִּי uit het volk,

de gemeenschap verjaagd; Jes 50:6 51:23

Spr 10:13 19:29 26:3†

גִּוּ m rug; *sf* P גִּוִּי, גִּוִּי, גִּוִּי; *lees* אַחֲרַי גִּוּ

achter de rug werpen = versmaden 1Kon 14:9

Eze 23:35 Neh 9:26†;

zie ook גִּוּ

גִּוּ m lossen, vrijkoper; *zie* גִּוּל Jes 59:20

גִּוּב I. m sprinkhaan; Nah 3:17 כְּגִוּב גִּבִּי

? *lees* כְּגִוּבִי, *zie* גִּוּבִי

II. nloc Gob, 2Sam 21:18+ ? = גִּזְרָה 1Kron 20:4

גִּוּבִי m sprinkhaan Am 7:1 Nah 3:17†

גִּוּג nm Gog, vorst van Magog Eze 38:2-39:15

1Kron 5:4†

גִּוּד q binnenvallen, overvallen; *ipf* יִגְדֹּנוּ Gen 49:19,

sf יִגְדֹּנוּ Hab 3:16;

vgl. גִּדּוּד bende

גִּוּהָה f rug (lichaamsdeel) Job 20:25; *vgl.* גִּוּ; *fig.*

trots, hoogmoed Jer 13:17 Job 33:17; Job 22:29

kop op, rug recht!

גִּוּז q voorbijgaan, verdwijnen; *pf* גִּזּוּ Ps 90:10;

transitief: voortdrijven, doen overkomen;

ipf וַיִּגְזַל Num 11:31;

zie גוז *en* גזה afscheren

גֹּזֵל *m* jonge duif *of* vogel, *pl sf* גֹּזְלוֹת; Deut 32:11

Gen 15:9†

גֹּזָן *nloc* Gozan, provincie in Mesopotamië

2Kon 17:6+ Jes 37:12 1Kron 5:26†

גוּחַ losbreken; *zie* גיח

גוֹי *m* volk; *sf* גוֹיִם *P* גוֹיִהֶם, Gen 10:5,31 lees

als גוֹיִהֶם, *pl* גוֹיִם, *cs* גוֹי *en* גוֹי Ezr 6:21, גוֹיִךְ

Eze 36:13+; Gen 10:5†;

fig. zwerm, kudde Joël 1:6 Sef 2:14†;

meestal: niet-Joden, maar ook: Israëel: *vgl.*

Ex 19:6 Deut 4:6; in Psalmen vaak ongunstig: zij

die God niet kennen Ps 10:16;

nloc Goïm; *zie* גוֹיִם

גְּוִיָּה *f* lichaam; *cs* גְּוִיָּת, *sf* גְּוִיָּתוֹ, *pl* גְּוִיָּוֹת

= גְּוִיָּתֵיהֶנָּה Eze 1:11 *sf* גְּוִיָּתֵינוּ, *pl* גְּוִיָּוֹת

וְיִתְיָהוּ; lichaam Gen 47:18†; lijk Recht 14:8†;

persoon, wijzelf Neh 9:37

גוֹיִם *nloc* Goïm, land en volk; Gen 14:1,9

Joz 12:23; *in* חַרְשֵׁת הַגּוֹיִם Recht 4:2,13,16;

en גְּלִיל הַגּוֹיִם Jes 8:23 het gebied van de

heidenen *of* van Goïm

גוֹל juichen, *enz.*, *zie* גיל

גּוֹלָה *f* ballingschap, de groep ballingen;

2Kon 24:15†; *ook* גְּלָה Nah 3:10 Est 2:6 1Kron 5:22;

vgl. גְּלוּת 2Kon 25:27†

גּוֹלָן *nloc* Golan; vrijstad in het noorden voor

Menasse; Deut 4:43 Joz 20:8 21:27 1Kron 6:56†

גּוֹמָץ *m* kuil Pr 10:8†

גּוֹנִי *nm* Guni, **1.** zoon van Naftali Gen 46:24

1Kron 7:13†; *gent* Guniet, van Guni Num 26:48

2. vader van Abdiël 1Kron 5:15

גוּעַ *q* sterven; *pf* גָּוַעַ, *P* גָּוַעוּ, Klaagl 1:19, גָּוַעוּ

Num 17:27 20:3; *ipf* יָגוּעַ, *P* יָגוּעוּ, *P* יָגוּעוּ, *P* יָגוּעוּ

Ps 104:29; *P* וַיָּגוּעוּ, *P* וַיָּגוּעוּ, *P* וַיָּגוּעוּ, *P* וַיָּגוּעוּ

inf בָּגוּעַ Num 20:3 *en* לָגוּעַ Num 17:28; *pt* גָּוַעַ

Ps 88:16 stervende; Gen 6:17†

גוף *hi* sluiten; *ipf* יִגְיֹפוּ Neh 7:3†

גּוֹפָה *f* lichaam, lijk; *cs* גּוֹפֹת, *pl* גּוֹפּוֹת;

1Kron 10:12; *vgl.* גּוֹיָה *in de parallel* 1Sam 31:12

גוּר *drie grondbetekenissen*: 1) wonen, 2) aan-
vallen, 3) vrezen

I. q wonen, verblijven (zonder grondbezit,
als gast of vreemdeling); *pf* גָּרָה, *pl* גָּרְתָה, *sf* גָּרְתָה,

גָּרוּ; *ipf* יִגְוֹר, *pl* יִגְוֹרוּ, *sf* יִגְוֹרְךָ;

Ps 5:5 vertoeven bij U; *imp* גּוֹר, *pl* גּוֹרוּ;

inf לְגוֹר; *pt* גָּרָה, *pl* גָּרְתָה; *cs* גָּרָה; Gen 12:10†;

hitpal wonen, verblijven *als qal*; *pt* מִתְגוֹרָר

1Kron 17:20;

ipf P יִתְגוֹרְרוּ Hos 7:14 *zie* גַּדד zich

inkervingen maken

II. q aanvallen (als groep); *pf* גָּרָה; *ipf* יִגְוֹר,

יִגְוֹרוּ; *inf abs* גּוֹר Jes 54:15 Ps 56:7 59:4†

Ps 140:3 ophitsen? *zie* גרה

III. q vrezen, terugdeinzen voor *met* *vs.* מִן

of לְ; *ipf* יִגְוֹר, *pl* יִגְוֹרוּ, *sf* יִגְוֹרְךָ; *imp* גּוֹרוּ;

Num 22:3 Deut 1:17,22 32:27 1Sam 18:15 Hos 10:5

Ps 22:24 33:8 Job 19:29 41:17†

גוּר *m* jonge leeuw; *zie* גור

גוּר **I.** *m* welp, jong van leeuw; *ook* גוּר; *pl*

cs גוּרִי, *sf* גוּרִיָּה, *pl* גוּרִיָּוֹת; Gen 49:9

Deut 33:22 Jer 51:38 Eze 19:2-5 Nah 2:12,13; van

jakhals: Klaagl 4:3

II. nloc Gur bij Jibleam 2Kon 9:27

גּוּרְבַּעַל *nloc* Gur-Baäl 2Kron 26:7†

גּוּרְלָה *m* lot; *cs* גּוּרְלָה, *sf* גּוּרְלָתָה, *enz.*,

pl גּוּרְלוֹת; lotsteen Jona 1:7, verloting, deel,

gebied dat bij loting wordt toegewezen;

Lev 16:8†

גוּשׁ *m* kluit, klont (aarde) Job 7:5; *K* גִּישׁ

גִּזַּ *m* afgeschoren wol; *pl cs* גִּזֵּי; *vgl.* גִּזּוּ; eerste

wol Deut 18:4; vacht Job 31:20; *vgl.* גִּזָּה; het

hooien Am 7:1, maailand Ps 72:6†

גְּזָבֵר *m* schatbewaarder Ezr 1:8†

גְּזָה *q* losmaken, afsnijden (van de navel-

streng?); *pt* גָּזַי Ps 71:6 die mij afsnijdt

(opvangt bij mijn geboorte);

zie גז en גז

גִּזְהָ *f* vacht, vlies (afgeschoren wol); *cs* גִּזְתָּ

Recht 6:37-Recht 6:40†

גִּזְוֹנִי *gent* van Gizon, Gizoniet 1Kron 11:34

גִּזָּז *q* scheren; *ipf* תִּגְזֹּוּ Deut 15:19; *וַיִּגְזֹּוּ* Job 1:20; *imp*

f גִּזְיָי Jer 7:29; *גִּזְיָי* Mi 1:16; *inf* לִגְזֹּוּ Gen 38:13; לִגְזֹּוּ

Gen 31:19; בִּגְזֹּוּ 1Sam 25:4; *pt* גִּזְיָי 1Sam 25:4; גִּזְיָיִם

1Sam 25:7†; *cs* גִּזְיָי Gen 38:12; *sf* גִּזְיָי 1Sam 25:11;

גִּזְיָיָהּ Jes 53:7; (schapen) Gen 31:19; (het hoofd,

als teken van rouw) Job 1:20 Mi 1:16 Jer 7:29;

ni geschoren, weggemaaid worden; *pf* נִגְזְוִי

Nah 1:12

גִּזְזִי *nm* Gazez, een zoon en een kleinzoon van

Kaleb 1Kron 2:46†

גִּזְיָת *adj* gehouwen steen; אֲבֵנֵי גִזְיָת Ex 20:25†

גִּזְלָהּ *q* wegrukken, roven, beroven; *pf* גִּזְלוּ *P* גִּזְלוּ,

יִגְזְלוּ Ps 69:5; גִּזְלוּ *P* גִּזְלוּ; *ipf* יִגְזְלוּ,

גִּזְלוּ *cs* תִּגְזְלוּ-; *inf* לִגְזֹּל Jes 10:2; *pt* גִּזְלוּ

Spr 28:24; מִגְזְלוּ Ps 35:10 (gered) van die hem

berooft, *pl cs* יִגְזְלוּ Mi 3:2; *pp* גִּזְלוּ Deut 28:29†;

Gen 21:25†;

ni weggenomen worden; *pf 3f* וַנִּגְזְלוָּהּ Spr 4:16

גִּזְלוּ *m* roof, schending van recht Pr 5:7 Eze 18:18†

גִּזְלוּ *m* roof, het geroofde; Lev 5:21 Jes 61:8

Eze 22:29; het roven Ps 62:11†

גִּזְלוּהָ *f* roof, het geroofde, de buit; *cs* גִּזְלוּתָהּ,

pl גִּזְלוּתָהּ Lev 5:23 Jes 3:14 Eze 18:7,12,16 33:15†

גִּזְזָם *nm* Gazzam Ezr 2:48 Neh 7:51†

גִּזְזָם *m* sprinkhaan, *coll.*; Joël 1:4 2:25 Am 4:9†;

KB: rups

גִּזְעָה *m* stam, wortel; *vorm* מִגְזָעָה Jes 11:1; *sf* גִּזְעָהֶם

Jes 40:24 hun wortel, גִּזְעָה Job 14:8

גִּזְרָה *I. q* doorsnijden, (een boom) vellen, (iets)

beslissen; *ipf* תִּגְזְרוָּהּ Job 22:28; וַיִּגְזְרוָּהּ 2Kon 6:4;

imp גִּזְרוּ 1Kon 3:25 *P* גִּזְרוּ 1Kon 3:26; *pt* גִּזְרָה

Ps 136:13;

ni afgesneden worden; beslist worden;

pf נִגְזְרוָּהּ Jes 53:8 Est 2:1 2Kron 26:21; *P* נִגְזְרוָּהּ

Klaagl 3:54; *P* נִגְזְרוָּהּ Ps 88:6; נִגְזְרוָּהּ Eze 37:11;

verloren, te gronde gaan Klaagl 3:54 Eze 37:11;

besloten worden Est 2:1

II. q bijten (om te verslinden); *ipf* וַיִּגְזְרוָּהּ

Jes 9:19

גִּזְרוּ *I. m* deel (afgesneden); *pl* גִּזְרוּם; Gen 15:17

Ps 136:13†

II. nloc Gezer, levietenstad; *P* גִּזְרוּ, *loc* גִּזְרוּהָ

1Kron 14:16; Joz 10:33†; *gent* גִּזְרוּי 1Sam 27:8

גִּזְרוּהָ *f* afgesneden plaats, afzondering Lev 16:22†

גִּזְרוּהָ *I. f* gestalte?; *sf* גִּזְרוּתָהּ Klaagl 4:7 *of*: hun

lokken (*zo CAN*)

II. f plein (binnenhof, afgescheiden plaats)

Eze 41:12-Eze 42:13† *vgl.* גִּזְרוּהָ

גִּזְרוּי *gent* van Gezer 1Sam 27:8

גַּחָה *q* naar buiten trekken, verlossen?; *pt* גַּחֵי

מִבֶּטֶן Ps 22:10 die mij uit de moederschoot

verlost? *vgl.* Ps 71:6 גַּחֵי *pt*

גַּחֹון *nloc* Gichon, de bron, 1Kon 1:33+; *zie* גַּחֹון

גַּחֹון *m* buik (van kruipend gedierte); *sf* גַּחֹוןָהּ

Gen 3:14 Lev 11:42†

גַּחֲזִי *nm* Gehazi, *ook* גַּחֲזִי, dienaar van de

profeet Elisa 2Kon 4:12-2Kon 8:5†

גַּחֲלוּת *f* gloeiende kool; *sf* גַּחֲלוּתִי *pl* גַּחֲלוּתִים,

cs גַּחֲלוּתִי, *sf* גַּחֲלוּתִיָהּ; Lev 16:12†;

2Sam 14:7 גַּחֲלוּתִי mijn laatste sprankje hoop

גַּחַם *nm* Gacham, zoon van Nahor Gen 22:24†

גַּחֹן *m* buik; *zie* גַּחֹון

גַּחַר *nm* Gachar, *P* גַּחַר, Ezr 2:47 Neh 7:49†

גַּי *f* dal; *zie* גַּיָּה

גַּיָּה *f* dal, laagte; *ook* גַּיָּה Zach 14:4; גַּיָּה Jes 40:4,

גַּיָּה Deut 34:6 Joz 8:11 Mi 1:6; *cs* גַּיָּה, *pl* גַּיָּהֹות,

sf גַּיָּהֹותִיָהּ; Num 21:20†;

in plaatsnamen, o.a.:

גַּיָּהֹותִיָהּ en בְּנֵהֹותִיָהּ Joz 15:8† Dal van (de

zonen van) Hinnom, *bekend om de Mo-*

lochsdiens; later verstaan als Gehenna, hel;

גַּיָּא־מֶלֶח 2Sam 8:13 het zoutdal;
גַּיָּא הַצְּבָעִים 1Sam 13:18 het dal van Seboïm;
גַּי הַחַזְיוֹן het dal van het visioen Jes 22:1,5;
הַגַּיָּא Gai in Moab *of* een dal; Num 21:20
Deut 3:29 4:46 34:6

גֵּיד *m* zenuw? spier; *pl* גֵּידִים, גְּדִים, *cs* גֵּיִדִי;
heuspier (van Jakob) Gen 32:33; גֵּיד בְּרוֹזָל
een ijzeren band Jes 48:4; spieren op de
beenderen Eze 37:6,8; Job 10:11 40:17

גִּיחַ *q* bruisend opwellen, uitbreken; *ipf* יִגִּיחַ
Job 40:23; *imp* יִגְחִי Mi 4:10; *inf sf* מִרְחָם
בְּגִיחוֹ מִרְחָם Job 38:8 toen (de zee) bruisend uit de
moederschoot kwam; *imp f* חוֹלֵי וְגַחִי Mi 4:10
krimp ineen en schreeuw het uit?;
Ps 22:10 מִבְּטָן גַּחִי מִבְּטָן *zie* גַּחִי;
hi doen bruisen, uitbreken; *ipf* וַתִּגַּח Eze 32:2;
pt sf מִגִּיחַ Recht 20:33 plotseling uitbreken

גִּיחַ *nloc* Giach, bij Gibeon 2Sam 2:24†

גִּיחוֹן *nloc* Gichon; **1.** rivier die uit Eden
stroomt Gen 2:13; **2.** bron in Jeruzalem
1Kon 1:33,38,45 2Kron 32:30 33:14†

גִּיחָזִי *nm* Gehazi; *zie* גַּחִזִי

גִּיל *q* jubelen, juichen; *pf* וַיִּגְלוּ־תִי Jes 65:19;
ipf יִגְלוּ, יִגְלוּ, יִגְלוּ Ps 16:9, Gen 29:10 *zie* גָּל
rollen, יִגְלוּ Ps 21:2, תִּגְלוּ, תִּגְלוּ, תִּגְלוּ
יִגְלוּ Ps 89:17, תִּגְלוּ־נָה, *imp* יִגְלוּ;
inf abs+ipf יִגְלוּ־גִיל Spr 23:24 *K* יגול;
Ps 2:11 וַיִּגְלוּ בְּרַעְדָּה en jubelt sidderend?;
Hos 10:5 עַל־כְּבוֹדוֹ יִגְלוּ zij maken misbaar
omdat zijn heerlijkheid van hem is
weggevoerd; *noot BHS: lees* יִילִלוּ zij
huilen;
zie ילל **hi** ? huiveren, schokken

גִּיל **I.** *m* gejuich, vreugdekreet; *sf* יִגְלוּ; Jes 16:10
Jer 48:33 Hos 9:1 Joël 1:16 Ps 43:4 45:16 65:13; Job 3:22
zie גַּל grafheuvel

II. *m* generatie Dan 1:10 אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם die van
jullie leeftijd zijn

גִּילָה *f* vrolijkheid; *cs* גִּילָת; Jes 35:2 65:18†

גִּילְנִי *gent* Giloniet, van Gilo of Gillo,
2Sam 15:12; *zie* גִּלָּה

גִּינַת *nm* Ginat, vader van Tibni de bijna-
koning 1Kon 16:21,22†

גִּיר *m* kalk; *zie* גָּר

גִּיר *vreemde*; *zie* גָּר

גִּישׁ *m* aardkluut Job 7:5 *Q* גוּשׁ

גִּישָׁן *nm* Gesan, zoon van Jachdai 1Kron 2:47†

גָּל *m* leeftijd, generatie; *zie* גִּיל

גָּל *m* drek, mest; *cs* גָּלָלוּ, *pl cs* גָּלְלִי; Job 20:7; als
brandstof Eze 4:12,15†; *vgl.* גָּלוּל

גָּל **I.** *m* steenhoop, puinhoop; *P* גָּל, *pl* גָּלִים,
Gen 31:46†; Job 3:22 גָּל ? *lees* גָּל graf,
grafheuvel

II. *m* golf; *pl* גָּלִים, *cs* גָּלִי, *sf* גָּלְיוֹן, גָּלְיָה,
גָּלְיָה, Jes 48:18 51:15 Jer 5:22 31:35 51:42,55
Eze 26:3 Jona 2:4 Zach 10:11

Ps 42:8 65:8 89:10 107:25,29 Job 38:11†; *elders*
steehoop

III. *m* bron? Hoogl 4:12 גָּל נְעוּל een gesloten
bron? *of* ? *lees* גַּן *zoals aan het begin van het*
vers

IV. *nloc* Gallim *zie* גָּלִים

גָּלָב *m* barbier Eze 5:1†

גָּלְבָע *nloc* Gilboa, berg 1Sam 28:4†

גָּלְגָל **I.** *m* wiel Jes 28:28: *zie* גָּלְגָל

II. *nloc* Gilgal, tussen Jericho en de Jordaan
Joz 4:19, *naamsverklaring zie* גִּלָּה

גָּלְגָל *m* wiel, *ook* גָּלְגָל Jes 28:28; *pl sf* גָּלְגָלִי;
wagenwiel Jes 5:28†; wagens Eze 23:24 rad van
de waterput Pr 12:6; het wielwerk Eze 10:2+;
een voortrollende woestijndistel Ps 83:14
Jes 17:13; rollende donder Ps 77:19

גָּלְגָלֶת *f* kop, schedel; *sf* גָּלְגָלְתוֹ, *pl sf* גָּלְגָלְתָם;
(lichaamsdeel) Recht 9:53 2Kon 9:35 1Kron 10:10;
(i.v.m. hoofdelijke telling) גָּלְגָלְתָּ Ex 16:16†

גָּלְדָּד *m* huid; *sf* גָּלְדִּי Job 16:15†

גלה q blootleggen, openbaren / verdwijnen, in ballingschap gaan:

alle plaatsen voor verdwijnen-ballingschap:

zie onderaan; pf גָּלָה, גָּלְתָה, גָּלִיתָ, גָּלוּ;

ipf יִגְלֶה, וַיִּגַּל, אֶגְלֶה, Ruth 4:4; יִגְלוּ, imp גָּלָה

Eze 12:3; inf גָּלָה, cs גָּלוּת; pt גּוֹלָה Spr 20:19

blootleggen, 2Kon 24:14 *coll.* ballingen, *f* גּוֹלָה;

pp גָּלוּי (oor: om te horen) 1Sam 9:15 (oog:

wijdopen) Num 24:4;

ni ontbloot, blootgelegd, geopenbaard

worden; *pf נִגְלָה, נִגְלְתָה, נִגְלִיתִי, Jes 53:1, נִגְלוּ,*

תִּגְלֶה, תִּגְלֶה, וַתִּגַּל, ipf נִגְלֶה, נִגְלֶה, נִגְלֶה, נִגְלֶה,

תִּגַּל, Jes 47:3; נִגְלוּ, inf abs נִגְלָה 1Sam 2:27,

cs הַגָּלוּת 2Sam 6:20†; Gen 35:7†; Jes 38:12 (tent)

weggerukt; 1Sam 14:8 zich laten zien;

pi blootleggen, ontbloten; *pf גָּלָה, גָּלְתָה,*

גָּלִיתִי, גָּלוּ, ipf יִגְלֶה, וַיִּגַּל, גָּלִיתִי, גָּלִיתִי, en גָּלוּ,

תִּגְלֶה, תִּגְלֶה, P תִּגְלֶה, P תִּגְלֶה, P תִּגְלֶה, P תִּגְלֶה,

יִגְלוּ, imp f גָּלִי Jes 47:2; inf לִגְלוּת Lev 18:6+;

pu ontbloot worden; *pf גָּלָה, Nah 2:8;*

pt מִגְלָה Spr 27:5 open en bloot;

hitp zich ontbloten; openbaar worden;

ipf וַיִּתְגַּל Gen 9:21; inf בְּהִתְגַּלוּת Spr 18:2;

hi in ballingschap voeren; *pf הִגְלָה, enz.;*

ipf וַיִּגַּל, sf וַיִּגְלֶם, וַיִּגְלֶה, וַיִּגְלֶה, deze betekenis

overall in 2Kon 15:29-25:21;

ho weggevoerd worden; *pf הִגְלָה Est 2:6;*

pt מְגָלִים Jer 13:19†;

verdwijnen, in ballingschap gaan:

Recht 18:30 1Sam 4:21,22 2Kon 15:29-25:21

Jes 5:13 24:11 Jer 1:3-52:30 Eze 12:3 39:23,28 Hos 10:5

Am 1:5-7:17 Mi 1:16 Job 20:28 Est 2:6 Ezr 2:1 Neh 7:6

1Kron 5:6-9:1 2Kron 36:20†

גלה nloc Gilo, in Juda; *gent גִּילְנִי*; Joz 15:51

2Sam 15:12 23:34†

גולה f ballingschap; *zie גּוֹלָה*

גולה I. f olie-kan; *cs גָּלָת Zach 4:2,3, Pr 12:6†*

II. f bol, kogel (kapiteel); *pl גָּלוּת, גָּלוּת*

1Kon 7:41,42 2Kron 4:12,13†

III. nloc גָּלוּת Bronnen Joz 15:19 Recht 1:15†

גלול m afgoden; *pl גְּלוּלִים en גְּלוּלִים,*

sf גְּלוּלֵיהֶם, enz.; steeds verachtelijk;

grondbetekenis drek, mest; *zie גָּל*

גלום m kleding, mantel *pl cs גְּלוּמֵי* Eze 27:24†

vgl. גַּלם opvouwen, oprollen

גלון nloc Galon Joz 20:8 21:27; *Q גּוֹלָן = Golan*

גלות f deportatie, ballingschap; *sf גְּלוּתֵי,*

גְּלוּתֵינוּ; 2Kon 25:27 Jer 52:31 Eze 1:2 33:21 40:1

Am 1:6,9; coll. de ballingen Jes 20:4 45:13

Jer 24:5 28:4 29:22 40:1; Ob 20 גָּלוּת;

vgl. גּוֹלָה

גלח pi scheren (hoofd, baard); *pf וַיִּגְלַח, וַיִּגְלַח,*

sf וַיִּגְלַחוּ; ipf יִגְלַח, P יִגְלַח, P יִגְלַחוּ, P יִגְלַחוּ,

sf וַיִּגְלַחוּ, וַיִּגְלַחוּ; inf sf בְּגִלְחוֹ 2Sam 14:26;

Gen 41:14†;

pu geschoren worden; *pf P גָּלַח, Recht 16:22,*

גָּלַחוּ, Recht 16:17; pt מְגַלְחֵי זָקָן Jer 41:5

afgeschoren wat de baard betreft;

hitp zich scheren; *pf הִתְגַּלַּח, Lev 13:33;*

inf sf הִתְגַּלְחוּ Num 6:19

גליון m glad of glanzend oppervlak; *pl גְּלוּיָנִים;*

tafel Jes 8:1; spiegel Jes 3:23†

גליל I. adj draaibaar; *pl גְּלוּלִים, cs גְּלוּלֵי;*

(draaiende deurvleugels); 1Kon 6:34; *m* rollen,

ronde stangen of zuilen? Hoogl 5:14 Est 1:6

II. nloc Galil, Galilea; *loc הַגְּלוּלָה,*

Joz 20:7 21:32 2Kon 15:29 1Kon 9:11 1Kron 6:61;

algemener: streek, gebied Jes 8:23; *zie גְּלוּלָה*

גלילה f landstreek; *pl cs גְּלוּלוֹת;* gebied Joz 13:2

Eze 47:8 Joël 4:4; plaatsnaam of steenkring als

grens Joz 18:17 22:10,11†

גלים nloc Gallim in Benjamin, ten noorden

van Jeruzalem 1Sam 25:44 Jes 10:30†

גלית nm Goliat, de reus uit Gat, (verslagen

door David) 1Sam 17:4-22:10; (door Elchanan)

2Sam 21:19 1Kron 20:5

גלל q rollen, (af-)wentelen, wenden; *pf גָּלוּתִי,*

Joz 5:9; *ipf וַיִּגְלוּ, Gen 29:3,8†; ipf וַיִּגְלוּ, Gen 29:10*

hifil?; Ps 16:9 zie גִּיל juichen; *imp גּוּל Ps 37:5,*

גָּל Ps 22:9 Spr 16:3, גָּל Ps 119:22, גָּלוּ Joz 10:18

1Sam 14:33; Ps 119:18 *zie* גלה ontbloten;

pt גָּלָל Spr 26:27;

ni gerold worden, rollen; *pf* נָגְלוּ Jes 34:4;

ipf יָגַל Am 5:24;

po gewenteld zijn; *pt f* מְגוּלָּה Jes 9:4 (in bloed);

hitpo (zich) wentelen, rollen; *inf* לְהִתְגַּלֵּל

Gen 43:18; *pt* מִתְגַּלֵּל בַּדָּם 2Sam 20:12;

pil doen tuimelen, וְגָלְגַלְתִּי Jer 51:25;

hitpalp komen aanrollen; *pf P* הִתְגַּלְגְּלוּ

Job 30:14

גָּלָל **I.** *prep* wegens; *cs* בַּגָּלָל, *sf* בְּגָלְיָד

Gen 12:13†; *zie* בגלל

II. *m* mest, drek 1Kon 14:10, *pl* גָּלְלִים Sef 1:17

zie גַּל *en* גָּלוּל

III. *nm* Galal, **1.** leviet nakomeling van Asaf? 1Kron 9:15 **2.** leviet nakomeling van Asaf? Neh 11:17 1Kron 9:16

גָּלְלוּ *m* zijn drek Job 20:7; *zie* גַּל

גָּלְלִי *nm* Gilalai, priester Neh 12:36†

וַיְגַלְמוּ **q** opvouwen, samenvouwen; *ipf* וַיְגַלְמוּ

2Kon 2:8†

גָּלָם *m* embryo, vormeloos begin; *sf* גְּלָמִי

Ps 139:16†

גָּלְמוּדָה *adj* onvruchtbaar; *f* גְּלָמֹדָה Jes 49:21;

Job 3:7 15:34 30:3† *fig.*: vereenzaamd, uitgeput

גִּלְעָד **hitp** losbreken (strijd, krijgsgewoel);

pf הִתְגַּלְעַת Spr 17:14; *ipf P* יִתְגַּלְעַת Spr 18:1 20:3†

גִּלְעָד **I.** *nm* Gilead, zoon van Machir

Num 26:29+; vader van Jefta Recht 11:1;

gent גְּלָעָדִי

II. *nloc* Gilead, gebied ten oosten van de Jordaan Gen 31:21+

גִּלְעָד *nloc* Gal-Ed = גַּל עֵד Gen 31:47 steenhoop van de getuigenis; *Aramees*: יְגַר שְׁהָדוּתָא

גִּלְשָׁ **q** golvend neerkomen; *pf* שָׁגְלָשׁוּ

Hoogl 4:1 6:5

גָּלְתָּ ballingen Ob 20; *zie* גָּלוּת

גָּלְתָּ *nloc* Gullot, Bronnen Joz 15:19 Recht 1:15;

גָּלְתָּ תַּחְתִּיּוֹת Beneden-Gullot, גָּלְתָּ תַּחְתִּיּוֹת Boven-Gullot; *vgl.* גָּלָה

גַּם *adv* **1.** ook Gen 3:6†; **2.** *herhaald*: zowel .. als

Gen 44:16; **3.** zelfs Gen 20:4 Deut 12:31;

4. trouwens, bovendien Gen 21:26;

5. inderdaad 2Kon 8:1Dt 26:13; **6.** *benadrukkend*: Gen 20:5 הֲיֵאֱגָם־הוּא zichzelf; *met beide*

vormen van הֵיאָה; **7.** *ontkennend*: ook niet,

noch, en evenmin Gen 21:26 Ex 5:2; **8.** samen,

bij elkaar: גַּם אֶת־הַכֹּל 2Sam 19:31 de hele

zaak; גַּם כָּל־מַעֲשֵׂינוּ Jes 26:12 al onze daden

bijeen; גַּם־שְׁנֵיכֶם Gen 27:45 Deut 23:18 Spr 17:15

allebei tegelijk

גַּמָּא **pi** slikken, slurpen; *ipf* יִגְמָא Job 39:24 het paard slurpt de weg op (rent gretig);

hi te drinken geven; *imp* הִגְמֵאֵינִי Gen 24:17†

גַּמָּא *m* schelf, riet, papyrus; Ex 2:3 Jes 18:2 35:7

Job 8:11†; Jer 51:32 אֲגַמֵּם *mogelijk ook* riet

גַּמָּד *m* lengtemaat, *waarde onbekend*; een el of

minder? Recht 3:16†

גַּמָּדִים *gent* Gammadim, huurlingen uit

Gammad? Eze 27:11†

גַּמּוּל *m* werk, gedane arbeid, beloning of

vergelding ervoor (verdiende loon); *sf* גְּמֻלָּתְךָ,

גְּמֻלָּתְךָ, גְּמֻלָּתְךָ, גְּמֻלָּתְךָ, *pl sf* גְּמֻלֹתְךָ;

Recht 9:16 Ps 103:2

גַּמּוּל *nm* Gamul 1Kron 24:17; in בֵּית גַּמּוּל Jer 48:23

גַּמּוּלָה *f* vergelding; *pl* גְּמֻלוֹת; 2Sam 19:37

Jer 51:56 Jes 59:18†; *vgl.* גַּמּוּל, גַּמּוּל

גַּמְזוּ *nloc* Gimzo in Juda 2Kron 28:18†

גַּמַּל **q** voltooien, doen rijpen / aandoen,

vergeldden; *pf* גָּמַלְתִּי גַּמַּל, *enz.*; *sf* גְּמֻלָּתְךָ,

גְּמֻלָּתְךָ = גְּמֻלָּתְךָ, גְּמֻלָּתְךָ Gen 50:17, *enz.*;

ipf יִגְמַלְתִּי, יִגְמַלְתִּי, יִגְמַלְתִּי; *sf* יִגְמַלְתִּי, יִגְמַלְתִּי;

imp גַּמַּל Ps 119:17 doe wel; *inf* גְּמַלְתִּי;

inf sf גְּמַלְתִּי 1Sam 1:23 גְּמַלְתִּי; *pt* גָּמַלְתִּי

pp גמול klein kind (nog borstkind Ps 131:1 of pas van de borst Jes 28:9), *cs* גמל, *pl cs* גמולי;
1. klaar, rijp zijn Jes 18:5; **2.** voortbrengen, doen rijpen Num 17:23; **3.** iemand (kwaad) aandoen Gen 50:15,17 1Sam 24:18 Ps 7:5 Spr 3:30; **4.** weldoen Ps 13:6 Spr 11:17, גמלו zichzelf Spr 31:12; vergelden, belonen Deut 32:6 2Sam 19:37 Ps 119:17† **5.** spenen (van de borst nemen) 1Sam 1:23 Jes 11:8 Jes 28:9 Hos 1:8 Ps 131:2; **ni** gespeend worden (van de borst genomen); *ipf* גמל Gen 21:8 1Sam 1:22; *P* גמל Gen 21:8; *inf* הגמל Gen 21:8

גמל *m* kameel (dromedaris); *cs* גמלי, *sf* גמליו, *enz.*; Gen 12:16†;
NB: *pl f pl* מיניקות Gen 32:16

גמלי *nm* Gemalli, Daniël Num 13:12†

גמליאל *nm* Gamliël, zoon van Pedachsour Num 1:10-23†

גמר **q** eindigen (ophouden, op zijn), *transitief* voltooien; *pf* גמר Ps 12:2 77:9; *ipf* יגמר *trans.* Ps 138:8, יגמר, *pt* גמר *trans.* Ps 57:3

גמר **I.** *nf* Gomer, vrouw van de profeet Hosea Hos 1:3

II. *nm* Gomer, zoon van Jafet, noordelijk volk Gen 10:2†

גמרִיה *nm* Gemarja, ook גמרִיהו **1.** zoon van Chilkia Jer 29:3; **2.** zoon Safan Jer 36:10+

גן *m* tuin, hof Gen 2:8; *sf* גנו, *enz.*, *pl* גנים; *vrouwelijk in* Gen 2:15: לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ; Hoogl 4:12 גן נעול afgesloten tuin; *tweede verschelt* גן ?= גל

גנב **q** stelen, misleiden; *pf* גנבת, *ipf* יגנב, *sf* גנבו, *3f+3m* גנבתו Job 21:18+, *3f+3m pl* גנבתם Gen 31:32; *ipf* יגנב, *enz.*; *inf abs* גנב, *pt* גנב, *pp* גנוב, *f cs* גנבתי wat bij mij gestolen is? Gen 31:39; ontvoeren 2Sam 19:42; wegblazen, wegrukken Job 21:18 27:20; het hart stelen = bedriegen, misleiden Gen 31:19+;

ni gestolen worden; *ipf* יגנב Ex 22:11;
pi stelen, bedriegen; *ipf* יגנב 2Sam 15:6 hij stal=bedroog; *pt* מאת איש דברי אלהו Jer 23:30 die Mijn woorden van elkaar stelen;

pu gestolen (ontvoerd) worden; *pf* וּגְנַב Ex 22:6, גנבתי Gen 40:15; *ipf P* יגנב Job 4:12 steels, heimelijk terechtkomen; *inf abs* גנב Gen 40:15;

hitp steels, heimelijk handelen; *ipf* יתגנב 2Sam 19:4 sloop de stad binnen

גנב *m* dief, *pl* גנבים; Ex 22:1†; חברי גנבים Jes 1:23 dievenmaten

גנבה *f* het gestolene; *sf* גנבתו; Ex 22:2,3†

גנבת *nm* Genubat, zoon van Hadad in Egypte 1Kon 11:20†

גנה *f* hof, gaarde, boomgaard; *cs* גנת, *sf* גנתו, *pl* גנות, *sf* גנותיכם; Num 24:6†; Jes 1:29+ i.v.m. afgoderij (Adonistuinen?)

גנזים **I.** *m* schatten, schatkamers; *pl cs* גנזי Est 3:9 4:7

II. *m* kostbare, bonte tapijten? Eze 27:24

גנזך *m* schatkamer, voorraadskamer; *pl sf* וּגְנֻזָּיו 1Kron 28:11†

גן **q** bedekken, beschutten; *pf* וּגְנֹתִי, *ipf* יגן *hifil?*; *inf abs* וּגְנוֹן; 2Kon 19:34 20:6 Jes 31:5 37:35 38:6 Zach 9:15 12:8†

גנת *f* tuin; *zie* גנה *cs*; Est 1:5 Hoogl 6:11

גנתון *nm* Ginneton Neh 10:7 12:16†; *in* Neh 12:4 גנתוי

גע **q** raken, treffen, *zie* גע

הלך וגעו **q** loeien; *ipf* יגעה Job 6:5; *inf abs* וגעו al loeiend 1Sam 6:12†

געה *nloc* Goah, nabij Jeruzalem; *loc* געתה Jer 31:39†

געל **q** wegwerpen, verwerpen (uit afkeer); *pf* געלה Lev 26:30,43 Jer 14:19, געלו Eze 16:45, *sf* געלתים Lev 26:44; *ipf* תגעל Lev 26:11,15;

pt f געלח Eze 16:45 die een afkeer heeft;
 Zach 11:8 בי בחלה? *lees* געלח בי;
ni weggevoerd worden; *pf* נגעל 2Sam 1:21;
hi werpt (zaad) weg, mist bij het dekken;
ipf יגעל Job 21:10; *volgens Ges*: wekt geen
 afkeer bij de koe
געל *nm* Gaäl, zoon van Ebed Recht 9:26-41†
געל *m* afschuw, afkeer Eze 16:5 נפשך געל uit
 afkeer voor je leven?
גער *q* dreigen, schelden, toeschreeuwen (om te
 verjagen), *enz.*; *pf* וגער Jes 17:13, גערף
 Jer 29:27 Ps 9:6 119:21, וגערתי Mal 3:11; *ipf* יגער
 Gen 37:10 Zach 3:2 Ps 106:9, ותגערו Ruth 2:16;
imp גער Ps 68:31; *inf* ומגערבד Jes 54:9 om
 niet langer tegen je te schelden of dreigen;
pt גוער Nah 1:4 Mal 2:3
גער *f* dreiging, geschreeuw; *cs* גערת,
sf גערתו; 2Sam 22:16†
געש *q* schokken, dreunen; *ipf* ותגעש Ps 18:8;
pu geschokt, opgeschrikt worden; *ipf* יגעשו
 Job 34:20;
hitp schokken, hevig deinen, daveren;
ipf ותגעשו 2Sam 22:8; *ipf* יתגעשו Jer 5:22 46:7
 2Sam 22:8 Ps 18:8;
hitpo waggelen, deinen, klotsen;
pf ותגעשו Jer 25:16; *ipf* יתגעשו Jer 46:8†
געש *nloc* Gaäs, berg in Efraïm; *P* געש;
 Joz 24:30 Recht 2:9 2Sam 23:30 1Kron 11:32†
געטם *nm* Gatam, zoon van Elifaz, Gen 36:11,16
 1Kron 1:36†
גף **I.** *m* rug, hoogte Spr 9:3; *pl cs* גפי
II. *m* lijf, persoon Ex 21:3,4; בגפו alleen, met
 niet meer dan het lijf
גפן *f* wijnstok; *P* גפן, *sf* גפנו, *enz.*; *pl* גפנים;
 Gen 40:9†; pompoenenplant 2Kron 4:39;
mannelijk in Hos 10:1; בוקק גפן
גפר *m* naaldboom; cypres? ceder? Gen 6:14†
גפרית *f* zwavel; *uitspr.* /gofriet/; Gen 19:24†

גר *m* kalk, kalksteen Jes 27:9†
גר *m* vreemdeling; *sf* גרו, גרו, *pl* גרים *en* גירים
 2Kron 2:16; Gen 15:13†; als bijwoner Gen 23:4
גר *m* vreemde, bijwoner; *zie* גור
גר *m* jonge leeuw; *zie* גור, גור
גרא *nm* Gera, **1.** zoon van Benjamin Gen 46:21
 1Kron 8:3+ Recht 3:15?; **2.** vader van Simi
 2Sam 16:5+ 1Kon 2:8†
גר **I.** *nm* Gareb de Jetriet 2Sam 23:38 1Kron 11:40
II. *nloc* Gareb, heuvel bij Jeruzalem Jer 31:39
גר *m* eczeem, huiduitslag Lev 21:20,22 Deut 28:27†
גר *m* bes, olijf; *pl* גרגרים; Jes 17:6†
גר *f* hals; *pl sf* גרגרתיה *en* גרגרות
 Spr 1:9+
גר *gent* Girgasieten, stam Gen 10:16†
גר *hitp* zich krabben; *inf* להתגרד Job 2:8†
גר *pi* prikkelen, ophitsen; *ipf* יגרה
 Spr 15:18 28:25 29:22; יגורו Ps 140:3 strijd
 wekken? *vgl.* גור;
hitp de strijd aangaan, uitdagen; zich
 ergeren Spr 28:4; *pf* 2f התגרית Jer 50:24†;
ipf יתגרה, יתגרו, יתגרו Deut 2:5-2:19
 Spr 28:4 Dan 11:10,25; *imp* התגר Deut 2:24
גרה **I.** *f* gera, gewicht = 1/20 sikkal Ex 30:13
 Lev 27:25 Num 3:47 18:16 Eze 45:12; *elders*:
II. *f* voer dat herkauwd wordt; מעלה גרה,
f גרה מעלה herkauwer; Lev 11:3†;
 Lev 11:7 לא יגרה לא יגרה die het voer niet
 herkauwt, *zie* גרר; Deut 14:8 לא גרה
persoonsvorm ontbreekt; *?lees als* Lev 11:7
 לא יגרה
גר *f* hals, keel; גרוני, גרוני, גרוני
 luidkeels; Jes 3:16 58:1†
גר *nloc* Gerut-Kimham, bij Betlehem
 Jer 41:17†, ook te verstaan als: herberg van
 Kimham
גר *ni* afgesneden worden; *zie* גזר, *pf* נגרותי
 Ps 31:23† *vgl.* נגרותי Klaagl 3:54

גְּרָזִי *gent* 1Sam 27:8 *K* = Gezeriet *Q* זְרִי
גְּרָזִים *nloc* Gerizim, berg bij Sichem
 Deut 11:29 27:12 Joz 8:33 Recht 9:7;
sommige uitgaven גְּרָזִים *met dageesj in ז*
גְּרָזָן *m* bijl; Deut 19:5 20:19 Jes 10:15; steenbeitel
 1Kon 6:7†
גְּרָל *m* Spr 19:19; *K* גרל lot; *Q* גְּדֹלְחֻמָּה groot
 van woede, driftig
גרם *q* knagen (bot); *ipf* גָּרְמוּ Sef 3:3; in de
 morgen hebben ze niets meer te knagen;
onzeker;
pi afknagen, stukknauwen; *ipf* יָגְרִם Num 24:8,
ipf 2f P תִּגְרְמִי Eze 23:34†
גְּרָם *m* bot, knook; *P* גָּרַם; *pl sf* גְּרָמָיו; Job 40:18
 Spr 17:22 25:15; *attributief* Gen 49:14 חֶמֶר
 גְּרָם een bonkige ezel;
 2Kon 9:13 אֶל-גְּרָם הַמַּעֲלוֹת zo op de kale
 treden van de trap, *vgl.* עָצָם bot, zelf
גְּרָמִי *nm* Garmi 1Kron 4:19, de Garmieten?
גְּרָן *f* dorsvloer; *loc* גְּרָנָה Mi 4:12 naar de
 dorsvloer; *sf* גְּרָנִי, גְּרָנָה, *pl* גְּרָנוֹת,
pl cs גְּרָנוֹת; Gen 50:10†
גרס *q* verpletterd, murw raken;
ipf גָּרַסְתָּ לְתַאֲבָה Ps 119:20; ik word
 verteerd van verlangen;
hi doen breken, laten stukbijten; *ipf* יִגְרֹסוּ
 Klaagl 3:16
גרע **I. q** afscheren, afsnijden, verminderen,
 afdoen; *ipf* יָגַרַע *P* יָגַרַע, יָגַרַע, תִּגְרַע,
 אֶגְרַע, תִּגְרַע; *inf* לְגַרַע Pr 3:14; *pp f* גְּרָעָה Jes 15:2,
 Jer 48:37; de baard scheren Jer 48:37
 Jes 15:2; afdoen, verminderen Ex 5:8†;
ni afgenomen worden, in mindering
 gebracht; *pf* נִגְרַע Lev 27:18, נִגְרַעָה Num 36:3;
ipf יָגַרַע Num 27:4 36:4, *P* יָגַרַע Num 36:3,
Ipl P נִגְרַע Num 9:7 wij worden belet,
 afgehouden; *pt* נִגְרַע Ex 5:11
II. pi afscheppen, omhoog trekken; *ipf* יָגַרַע
 Job 36:27 hij trekt de waterdruppels op

גרף *q* meesleuren; *pf 3m+3m pl* גָּרְפָם
 Recht 5:21†
גרר *q* meeslepen / herkauwen; *ipf* יָגַרַר Lev 11:7
 herkauwen, *sf* יָגְרָהוּ Hab 1:15 *en* יָגְרָם Spr 21:7
 slepen;
ni zie נגר *ni* wegstromen;
pu verzaagd worden; *pt* מְגָרְרוֹת 1Kon 7:9
 (stenen);
hitpo met zich meesleuren; *pt* מִתְגָּרְרִי
 Jer 30:23, *zie* גור, *of? lees* מִתְחַלְלִי wervelend,
 razend *als* Jer 23:19, *zie* חול;
zie גור, גְּרָה
גְּרָר *nloc* Gerar, *loc* גְּרָרָה; Gen 10:19†
גְּרָשׁ *m* gebroken graan, gries; *sf* גְּרָשָׁה;
 Lev 2:14,16†
גרש *q* verjagen, verdrijven; *vooral pi* ;
ipf sf וַיִּגְרְשׁוּ Jes 57:20; *pt* גָּרַשׁ Ex 34:11;
pp גְּרָשָׁה verstoeten (vrouw) Lev 21:7†;
inf sf לְבֹשׁוֹת מְגָרְשָׁה Eze 36:5 om het te
 verdrijven (en over te leveren aan
 plundering), *Aramiserende infinitief*,
of? lees מוֹרְשָׁה ‘grondbezit’;
ni opgejaagd, verjaagd worden; *pf* נִגְרָשָׁה
 Am 8:8, נִגְרָשְׁתָּי Jona 2:5; *pt* נִגְרַשׁ Jes 57:20;
pi verdrijven; *pf* גָּרַשְׁתָּ, גָּרַשְׁתָּ, גָּרַשְׁתָּי,
sf גְּרָשְׁתָּמוּ, גְּרָשְׁתָּהוּ *en* גְּרָשְׁתָּהוּ Eze 31:11,
3m pl+1sg וַיִּגְרְשׁוּ 1Sam 26:19; *ipf* יִגְרַשׁ
 Gen 3:24†, וַיִּגְרְשׁוּ, *sf* יִגְרָשׁוּ, וַיִּגְרָשׁוּ
 2Kron 20:11; *inf abs+ipf* יִגְרַשׁוּ Ex 11:1;
pu verdreven worden; *pf* גָּרַשׁוּ Ex 12:39;
ipf P יִגְרְשׁוּ; Job 30:5
גְּרָשׁ *m* gewas, opbrengst Deut 33:14; גְּרָשׁ
 wat de maanden (jaargetijden) doen groeien
גְּרָשָׁה *f* verdrijving, onteigening;
pl sf גְּרָשְׁתֵּיכֶם Eze 45:9†
גְּרָשׁוֹם *nm* Gersom; *zie* גְּרָשָׁם
גְּרָשׁוֹן *nm* Gerson, zoon van Levi Gen 46:11
 Ex 6:16+ Num 3:17† *gent* גְּרָשׁוֹן Num 3:21†

גֵּרָשִׁים *nm* Gersom, zoon van Mozes Ex 2:22†;

Recht 18:30 zoon van Menasse מְנַשֶּׁה *met*
verhoogde ג

גֵּרְשֹׁנִי *gent* Gersoniet Num 3:23

גְּשׁוּר *nloc* Gesur, landschap en volk;

loc גְּשׁוּרָה Joz 13:13 2Sam 15:8†; *gent* גְּשׁוּרֵי
Deut 3:14

גָּשִׁי naderen, *zie* נגש *q imp f* Ruth 2:14 kom
dichterbij

גֹּשֶׁם *hi* het laten regenen; *pt* מְגַשְׁמִים Jer 14:22;

pu beregend worden?; *pf 3f* גֹּשְׁמָה לֹא
Eze 22:24 *maar zie* גֹּשֶׁם

גֹּשְׁמִים *I. m* regen; *pl* גְּשָׁמִים, *cs* גְּשָׁמִי, *cs* גְּשָׁמִיכֶם;

Gen 7:12†; גֹּשְׁמָה Eze 22:24 *zie* גֹּשֶׁם *pu*

II. nm Gesem, *ook* גְּשָׁמוֹ Neh 2:19 6:1-6†

גֹּשֶׁן *nloc* Gosen, **1.** streek in Egypte; *loc* גֹּשְׁנָה

Gen 45:10-Ex 9:26; **2.** stad en streek in Juda

Joz 10:41 11:16 15:51

גִּשְׁפָּא *nm* Gispa Neh 11:21†

גִּשְׁשׁ *pi* tasten, voelen; *ipf 1pl* נִגְשֶׁשׁה

P נִגְשֶׁשׁה *beide in* Jes 59:10†

גַּת *I. f* wijnpers; *pl* גַּתוֹת; Recht 6:11†

II. nloc Gat, van de Filistijnen Joz 11:22†;

gent גַּתֵי Joz 13:3; גַּת־חֶפֶר, Gat-Hachefer in
Zebulun, geboorteplaats van Jona 2Kon 14:25;

גַּת־רִמּוֹן, Gat-Rimmon in Dan Joz 19:45

גַּתֵי *gent* van Gat Joz 13:3†

גַּתַיִם *nloc* Gittaïm in Benjamin; *loc P* גַּתַיִמָה

2Sam 4:3†

גַּתִית *f* Gittiet, *muziekterm*; Ps 8:1 81:1 84:1; op de

wijs van “de Gittietische“ (vrouw uit Gat)

of: op de Gittiet (instrument uit Gat)

גֵּתֶר *nloc* Geter, Aramese plaats Gen 10:23

1Kron 1:17†